

Trafikverket

margus.poldma@trafikverket.se

REMISSVAR

INRIKTNINGSUNDERLAG 2026 - 2037

SJÖFART

Publikationsnummer: 2024:007

Uddevalla hamn är väl placerad i ett nationellt transportperspektiv genom en naturlig hamn i skyddat läge i kombination med goda anslutningar till både väg och järnvägskommunikation. Den är inte utpekad i den TEN-T korridor (transeuropeiskt nätverk för transporter) som Skandinavien tillhör men anslutningsmöjligheter till TEN-T:s stamnät är goda både för väg- och järnvägstrafik. Hamnens primära marknad ligger nordost om Uddevalla vilket innebär att kapacitetsproblem för järnvägstrafiken i Göteborgsområdet inte direkt påverkar tillgängligheten och gör hamnen till en intressant nod att nå. Detta tillsammans med hamnens goda möjligheter till terminalverksamhet och inriktning på bulklaster kompletterar Göteborgs hamn på ett funktionellt sätt. Vad gäller Vänerhamnar utgör Uddevalla hamn på kort sikt en viktig stabiliserande marknadsfaktor genom sin roll som redundanshamn som snabbt kan ta över godstransporter vid framkomlighetsproblem i Göta älv. På grund av olämpliga markförhållanden med återkommande översvämningar och sjunkande markyta behöver Uddevalla Hamn utveckla inre hamnen. Utvecklingen innebär även en effektivisering och möjlighet att bättre möta svensk industris behov.

Utveckling av Uddevalla Hamnterminal

Den planerade nya hamnen kommer att kunna ta emot fartyg med upp till 11,5 m djupgående mot dagens 8,0 m och ligga i anslutning till ett effektivt logistikområde med god kapacitet på uppställnings- och magasinsytor.

Hamnen har idag investerat i nya kranar för ökad kapacitet för lastning/lossning av fartyg.

Kommunens investering för iordningsställande av nya hamnområden kommer med nuvarande beräkning uppgå till ca SEK 577 miljoner i dagens penningvärde.

Tidsplanen för utveckling av hamnen ser ut som följer:

2028, hamnen lämnar ursprungliga hamnområdet Badö/Bäve på grund av markförhållandena.

2034, hamnen lämnar hamnområdet Skeppsholmspiren på grund av att den ej har lämplig tillfartsväg för farligt gods som idag går genom befintlig bostads och stadsmiljö.

Iordningsställande av Västra hamnen och Fröland med logistikområdet har påbörjats och inköp/beställning av nya lastnings/lossningskranar har genomförts.

Flytten innebär att befintlig infrastruktur i form av väg och järnväg fram till hamnens infartsportar kommer att behöva förnyas.

Järnvägen till Västra hamnen kan bli ytterst värdefull för de olika aktörerna i en framtid, därför har man, i Uddevalla, tagit politiskt beslut om att säkerställa en "korridor" i marken mellan stambanan i Uddevalla till en anslutningspunkt intill entrén till västra hamnen där en framtida järnvägssträckning kan bli aktuell. I en tidigare utredning beräknades kostnaden för den sträckan vara dryga 200 mkr. Uppräknat till dagens prisbild skulle det betyda ca 300 mkr. Att anlägga järnväg mellan stambanan till västra hamnen är ännu ej beslutad.

Uddevalla kommun har tillsammans med Uddevalla hamn också ansökt om förbättrad farled för Inre Vattenväg (IVV) till Trafikverket (Anmälan om brist i allmän farled, registreringsdatum 2021-11-05, diarienummer TRV 2021/129152) vilken kommer kunna minska lastbilstrafiken ut ur Göteborgs hamn och norrgående på E6 med ca 50 000 fordon/år. Uppgiften refererar till sidan 12 i "Anmälan om brist i allmän farled, registreringsdatum 2021-11-05, diarienummer TRV 2021/129 152" (källa: Transportföretagen 2020)

En av förutsättningarna för handelns och industrins tillväxt är väl utvecklade transportsystem. Transportkedjor där de olika trafikslagen samverkar för hållbara lösningar bidrar till en energieffektiv godshantering. Hamnar utgör viktiga noder i detta system och är en förutsättning för Sveriges försörjning.

Trafikverket har även pekat ut Uddevalla hamn som en anläggning av riksintresse för kommunikation. Vilka delar av hamnen som ingår i riksintresset och vilket område som berör eller berörs av hamnen framgår inte av beslutet. Denna rapport (riksintressepreciseringen, Uddevalla hamn 20200615, Ärendenummer: TRV 2019/29726) syftar till att precisera vad som utgör riksintresset och vilka land- och vattenområden som berörs, både idag och i ett framtidsperspektiv.

"Det finns ett flertal faktorer som talar för att sjöfarten kan behöva ta en större roll i transportsystemet i framtiden: - Efterfrågan på godstransporter förväntas att öka vilket riskerar att leda till mer trafik och trängsel i landinfrastrukturen. - Energieffektiva transportlösningar blir allt viktigare, inte minst på grund av det ökande behovet av el och förnybara bränslen inom transportsektorn. - Tillgången på lastbilschaufförer är ett växande problem som på sikt riskerar att påverka vägtransporternas tillförlitlighet. - Ökad handel i södra och norra Östersjön innebär ökad efterfrågan på närsjöfartslösningar i bland annat detta område. Trängselproblematiken är särskilt tydlig i storstadsområdena samt i områdena runt Väneren och Mälaren. Det är förhållandevis tätbebyggda områden med mycket trafik där det redan idag finns vissa kapacitetsproblem. I hamnar och farleder däremot finns ledig kapacitet. Sjöfarten kan därför bidra till att avlasta landinfrastrukturen, i synnerhet i dessa områden. En förutsättning är emellertid att sjötransportuppläggen är ekonomiskt och miljömässigt attraktiva eller på annat sätt tillför nytta till transportköparna." (TRV Inriktningsplan 2026 - 2037)

Beredskap och redundans

Hamnarna fyller en central funktion för upprätthållandet av samhällskritiska godstransporter. Det blev bland annat tydligt under Corona-krisen, då viktiga godsflöden kunde upprätthållas tack vare att sjöfarten och hamnarna i Sverige fungerade utan större störningar. Incidenten med fartyget Evergiven i Suezkanalen samt kriget i Ukraina och konflikten utanför Jemen är andra exempel på händelser som har påverkat varuförsörjningen. Att förbereda hamnarna för oförutsedda händelser i omvärlden och i möjligaste mån vidta förberedande åtgärder för att upprätthålla funktionen i hamnarna i krissituationer har därmed blivit allt viktigare. Ett medlemskap i Nato kommer att förstärka detta behov ytterligare.

Sjöfarten bidrar till landets försvarsförmåga. Tillgång till robust infrastruktur, lastbärande fartyg samt rätt kompetenser inom hela sjöfartssystemet är väsentligt för att säkra förmågan långsiktigt. Utifrån ett totalförsvarsperspektiv finns det ett behov av att integrera beredskapsdelarna i den ordinarie planprocessen.

Detta ärende har behandlats av Uddevalla Hamnterminal AB:s styrelse den 3 april 2024.

Ulf Stenberg

Verkställande Direktör

Uddevalla Hamnterminal AB

Kontaktperson:

Rolf Stade

rolfstade@msn.com

Mobil: 0727 152 936